

POŚRZODEK (874) *sb m*

pośrzodek (644), **pośrodek** (136), **pojsrzodek** (74), **pojsrodek** (18), **pojrzodek** (1), **poźrzodek** (1), [**porsiodek**]; pośrzodek *BierEz* (4), *TarDuch* (6), *BielŻyw* (4), *GlabGad* (13), *MiechGlab* (3), *WróbŻółt* (8), *MurzNT* (4), *KromRozm III*, *GroicPorz* (2), *KrowObr* (7), *RejWiz* (5), *LeszczRzecz*, *RejFig*, *OrzRozm* (2), *GrzegRóżn* (2), *KwiatKsiąż*, *OrzQuin* (3), *SarnUzn* (2), *LeopPrzep*, *GrzepGeom* (8), *RejPos* (43), *GrzegŚm* (2), *RejZwierc* (5), *KochMon* (2), *WujJud* (2), *RejPosRozpr*, *RejPosWstaw*, *Strum* (2), *KochOdpr*, *Calag*, *KochPs* (4), *CzechEp* (11), *KochJez*, *NiemObr* (5), *KochFr*, *KlonŻal*, *KochMuza*, *KochPhaen* (2), *KochSz*, *WerGośc*, *WerKaz*, *BielSen*, *BielSjem* (2), *KochPieś*, *KochSob*, *PudłFr*, *ArtKanc* (4), *BielRozm*, *GórnRozm* (8), *PaprUp* (2), *GostGosp*, *GostGospPon*, *Phil* (2), *GórnTroas*, *KochFrag*, *OrzJan*, *OstrEpit*, *KołąkSzczęśl*, *KołąkCath*, *WysKaz* (6), *SarnStat* (18), *WitosłLut*, *PowodPr* (2), *SkarKaz* (2), *VotSzl*, *GosłCast*, *PudłDydo*; pośrodek *OpecŻywList*, *MetrKor* (2), *PatKaz I* (3), *HistAl* (3), *KromRozm II*, *BiałKat*, *ActReg* (2), *Calep*, *SzarzRyt* (2); pojsrzodek *WyprKr* (4), *WierKróc* (3), *BielSen*, *JanNkarKoch*; pośrzodek : pośrodek : pojsrzodek : pojsrodek : pojrzodek : poźrzodek *OpecŻyw* (1:11), *FalZioł* (38:3), *RejPs* (10:6:-:-:1), *Diar* (1:5), *LubPs* (12:7), *Leop* (54:4), *BibRadz* (33:15), *BielKron* (51:3:1:-:1), *Mącz* (44:8), *SienLek* (7:1), *RejAp* (25:4), *GórnDworz* (6:10), *BielSat* (-:2:1), *BielSpr* (9:4:9:10), *BudBib* (48:25:8:7), *MycPrz* (1:-:40), *BudNT* (4:-:-:1), *CzechRozm* (4:1), *ModrzBaz* (5:8), *SkarŻyw* (1:-:4), *MWilKHist* (1:1), *StryjKron* (5:-:1), *ReszPrz* (1:-:1), *LatHar* (8:1), *WujNT* (46:1).

Pierwsze o oraz e jasne. ◇ -odek. ◇ -odk- (67), -ódk- (1); -odk- : -ódk- *Mącz* (16:1).

sg *N* pośrzodek (17). ◇ *G* pośrzodku (172), pośrzodka (85); -u *BierEz*, *BielŻyw*, *MiechGlab*, *WróbŻółt* (2), *RejPs* (5), *LubPs* (7), *GroicPorz* (2), *KrowObr*, *Leop* (18), *LeszczRzecz*, *OrzRozm* (2), *Mącz* (8), *OrzQuin*, *RejAp* (2), *GrzepGeom* (2), *RejPos* (14), *RejZwierc*, *BielSpr*, *WujJud*, *RejPosRozpr*, *RejPosWstaw*, *BudBib* (23), *BudNT*, *CzechRozm* (4), *ModrzBaz* (8), *SkarŻyw*, *StryjKron* (2), *CzechEp* (9), *NiemObr* (3), *ReszPrz*, *WerGośc*, *WerKaz*, *PudłFr*, *ArtKanc*, *PaprUp* (2), *WujNT* (9), *WysKaz* (2), *SarnStat* (5), *PowodPr*; -a *GlabGad*, *BielSat*, *BielSpr* (8), *WierKróc* (3), *KochPs*, *BielSen*, *ActReg*, *GórnRozm* (3), *OrzJan*, *SkarKaz*, *SzarzRyt*; -u : -a *FalZioł* (3:2), *Diar* (1:4), *BibRadz* (11:1), *BielKron* (6:10), *GórnDworz* (1:5), *MycPrz* (1:40), *Phil* (1:1). ◇ *A* pośrzodek (143). ◇ *I* pośrzodkiem (11); -em (2), -(e)m (9). ◇ *L* pośrzodku (439). ◇ *pl N* pośrzodki (1). ◇ *G* pośrzodk(o)w (2). ◇ *A* pośrzodki (2). ◇ *I* pośrzodkami (1) *WysKaz*, pośrzodki (1) *SarnStat*.

I. Coś, co jest otoczone czymś; też przez analogię o czasie i sytuacji (850) :

A. O miejscu (812) :

1. Środek (zwykle w ocenie przybliżonej) (164) :

a. W obrębie obiektu pojmowanego jako dwuwymiarowy (109) :

α. Środek jest punktem, płaszczyzną lub obiektem trójwymiarowym (73) :

αα. W równej odległości od obwodu lub na przecięciu przekątnych; w obrębie powierzchni poziomej (lub nachylonej) (62) :

pośrzodek czego (36): *Meditullium Poloniae maioris*, *Pośrzodek wielkiej polski* gdzie *Srodá* miałteczko leży. *Mącz* 213b. Cf *Zestawienie, Wyrażenia przyimkowe*.

Zestawienie w funkcji n-loc: bibl. »Pośrzodek Ziemie« = *Góra Garizim (1)*: Otho lud idzie z pośrzodku ziemie [*de umbilico terrae*] *BibRadz Iudic 9/37*.

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku [czego]« (2): Powfthawá s pośrodká wyfpy opoká bárzo mocna á obronna *BielKron 448v*.

~ *Wyrażenie:* »z samego pośrzodku« (1): *Abducta ex Arabia penitissima, Z fámego pośrzodku Arábiyey vwiedźiona. Mącz 289d.* ~

»na pośrzodku [czego]« = *in medio Mącz (3)*: *Creta, Insula in medio ponto, Wyfpa ná pośrzodku morzá/ którą Mediterraneum zowá. Mącz 68c; In medio foro, Ná pośrodku rynku. Mącz 213a, 213b.*

»w pośrzodku« = *in medio Vulg, Mącz, PolAnt (38)*: *BierEz G3; [kania noga] Lifthy ma iako kozłek fkarbowane á w pośrzodku czyrwone FalZioł I 112d; pani [rodząca] liedzieć ma na takawem [!] ítolczu: ktoriby był potemu íprawiony, [...] od ziemie nie bárzo ma być podniofły/ á w pośrzodku wydłubany: dla pomocy rozmagitey. FalZioł V 20a, I 112d; Tholus [...] w kościelech bywałá nieyáka kratá álbo co tákowego w pośrzodku ná którey pogáníftwo ofiáry bogóm íwym wiefzáli. Mącz 455a; WujNT Luc 4/35; [I dał Cesarz kobierzec wielki przynieść [...] przed niemi rozpostrzec, a w porsiodku dał jabko położyć PamJancz 118].*

~ *w pośrzodku czego (29)*: w pośrzodku Rufi íeft miałto dobrze obronne imieniem Lwow *MiechGlab 78; KrowObr 31; y będzie miałto w pośrodku niego [działu ziemi Lewitów]. Leop Ez 48/15, Ez 48/10, 21, Luc 22/55; Pan Bog wywiódł był [...] drzewo żywotá w pośrzodku fądu [tj. raju] BibRadz Gen 2/9, Iudic 9/51, 3.Reg 6/19, Apoc 22/2; A gdy iá [arkę] wniefiono do przybytku który był Dawid vdzyátał/ poftáwiono iá w pośrzodku iego ná miefycu íwym BielKron 70; Arkádyá/ íeft część Acháiey/ w pośrzodku Peloponezyífkiey ziemie BielKron 273, 1v, 78, 264, 264v, 287v; Impluvium, Okno w pośrodku dáchu/ Dymnik. Mącz 306d, 443c; *LeovPrzep D2v; RejAp 19, 90; RejPos 195v, 234; GrzegŚm 41; Y przezfli Iordan á odpoczynełi w Hároherze/ po práwey ítronie miałtá/ ktore wpośrodku potoká Gadá [tj. doliny potoku Gad] wedle Iáházerá. BudBib 2.Reg 24/5; W pośrodku onego plácu/ któryby miedzy onemi domámi był iáko rynek [In loco medio, qui inter aedes esset tanquam insula]/ zbudowanoby kościół *ModrzBaz 93; WujNT 842 marg; A to miałto/ Kártago/ fáma zás przezwałá. Zamek tákież w pośrzodku iego zbudowano PudłDydo A2v.***

W charakterystycznych połączeniach: pośrzodku dachu, domu, kościoła, krain, miasta (miasteczka) (3), pałacow, placu, potoka, raju (3), rynku, sadu (2), ziemie (2).

Wyrażenia: »prawie w pośrzodku« (2): *BielKron 264v; iż grob íwięty iego dáleko był przed miałtem tym/ á teraz íeft práwie w pośrzodku inego miałteczká z nowu około niego zbudowánego RejPos 195v.*

»w samym pośrzodku« (1): *Niechże nowy gay ozdobiá z ochotá Nowá robotá. W fámym pośrzodku pod piękná dębiná/ Nie przeczerpane źrzodlá niech wypłyną. KlonŻal D2v.*

Szereg: »w pośrzodku albo na stronie« (1): *Iefthliby Záb bolący miał w fobie wyprochnienie w pośrzodku/ albo na ítronie/ tedy nicz lepszego na to iedno gallas FalZioł V 80.* ~

Przen: Sedno, istota rzeczy (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodek« (1):

~ *W przeciwstawieniu*: »w koło ... w pośrzodek« (1): Ná Seymiech per ambages wkoło rzeczą toczą/ A w pośrzodek gdzie trzebá tám śmieie nie wkroczą. *BielRozm* 5. ~

ααα. Środek figury geometrycznej lub obiektu o kształcie do niej zbliżonym (koła lub wielokąta); centrum *Mącz* (17) : Centrum solis, Pośrzodek álbo punkt w pośrzód słońcá *Mącz* 47b.

pośrzodek czego (1): Umbo, Pośrodek tarczy. *Mącz* 501d; Ten [Skop, tj. konstelacja Barana] pośrzodek niebá Depce *KochPhaen* 9. Cf *Wyrażenia przyimkowe*.

Wyrażenie: »pośrzodek prawy« [szyk: 1:1] (2): iáko w owym kołku/ ktore kretą námáluiefz/ nie łatwie pośrzodek práwy/ (mowię práwy/ według Geometrow) naidziefz *Górndworz* li5v. Cf »w prawy pośrzodek«.

Wyrażenia przyimkowe: »do pośrzodku« (2): Ty kąty które fye ták do pośrzodku [koła] zbieżą/ fą równé cztérém prośtým *GrzepGeom* F.

~ *Wyrażenie*: »do pośrzodku koła« (1): Okrész Kołem Figurę/ [...] á potym do pośrzodku Kołá/ który zowá *Centrum*, wiedz Linié prośté z káždégo kąta. *GrzepGeom* E4v. ~

»z pośrodka« (1): [kwiatek] fpośrodka biále kołmacinki wydawa *FalZioł* I 64a.

»przez pośrzodek« [w tym: czego (3)] (4): tych tákowych [figur] *Diameter* ieft *Linea* prośta/ która przez pośrzodek ich idzie *GrzepGeom* D3v.

~ *Wyrażenie*: »przez pośrzodek koła« (2): Ale do mierzánia Kołá/ naprzód potrzebá ieft wiedziefz/ iáko wielki ieft *Diameter*, to ieft/ *Linea* co idzie przez pośrzodek Kołá/ dzieląc ié ná dwie równé części. *GrzepGeom* H3v, D4.

Szereg: »przez pośrzodek, to jest przez centrum« (2): *Diameter*, ieft *Linea* prośta/ która od iednégo brzegá idzie do drugiégo przez pośrzodek/ to ieft/ przez *Centrum*, dzieląc koło ná dwie równé części. *GrzepGeom* D3v, D4. ~

»w pośrzodek« (1):

~ *Wyrażenie*: »w prawy pośrzodek« (1): iáko gdy ftrzelcy z rufznic do tarczey ftrzeláią/ kiedy żaden w práwy pośrzodek gdzie gwoźdz iefth nie trefi *Górndworz* I3. ~

»w pośrzodku« (5): kwiecie [wołowego oka] zwirzchu żólte á fziroke iakoby wołowe oczy/ żólthość ieft w pośrzodku *FalZioł* I 94b.

~ *w pośrzodku* czego (1): Położywfy w pośrzodku ich [sześciokątów] Punkt/ który zowá *Centrum*, z káždégo kąta Linią prośtą wieś do niego *GrzepGeom* H3.

Połączenie: »około (a. w koło) ... w pośrzodku« (3): ma kwiatek piękny dwoiakiey barwy/ to ieft około biály/ wpośrzodku żólthi *FalZioł* I 92d, I 94b; Wfzytká tu wieś siedzi wkoło/ A w pośrzodku fámo czoło. *KochSob* 58. ~

ββ. W równej odległości od obiektów otaczających (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (2): że on w Rzymfkim kościele fłup nieiaki pośtawił, na którym zwirzchu ieden obraz ftał á około tego fłupu obrazy też dwanałcie krain fwiata naznamionowáno było, [...] którymże to fpośobem albo zrzádzeniem rzimianie zawfze wiedziefz, w ktoreyby fie im krainie przeciuić chcieli, bo obraz tey krainy wnet fobą rufzył, á ten obraz który w pośrzodku na fłupie ftał, nan palcem vkazał. *BielŻyw* 124.

~ *Połączenie*: »w pośrzodku ... z bokow i z tyłu« (1): A Działá z inřzą ftrzelbą [práwnie rozřtáwiáli/
W pořrzodku iedny/ z bokow zář y z tyłu drugie *StryjKron* 742. ~

γγ. *W równej odległości od przeciwległych boków* (7) :

αα. *W obrębie powierzchni poziomej* (5) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (5): Czemu w łamym człowiecze ferce ieřt przy lewym boku gdiř v bydląt inřzich leři w pořrzotku. *GlabGad* E3; Krol s páníą bierze [na szachownicy] w pořrzodku dwie poli *KochSz* A3.

~ *w pośrzodku czego* (3): gdzie theř tám w pośrzodku Ořsy rzeki [król Bolesław] pořtáwił řłup żelázny *BielKron* 345, 284v; *StryjKron* 171.

Wyrażenie: »prawie w pośrzodku« (1): V tego teř miářtá [*Bingium*] práwie w pośrzodku Renu ieřt wieřá ktorą zowá Miřlá *BielKron* 284v. ~

βββ. *W obrębie powierzchni pionowej* (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (2):

~ *w pośrodku czego* (1): Lecř modlitewnik w pośrodku domu onego ná pořćieniu był *BudBib* 3.Reg 6/19.

w czym w pośrzodku (1): w kořdym kořćiele wářzym/ w pośrzodku krucyfix álbo obras vkrzyřowany/ ná nawyřřřym mieyřcu řtáwiaćie *KrowObr* 108. ~

δδ. *Między dwoma jednorodnymi obiektami umieszczonymi po bokach* (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (2): [o trójkątach przyległych:] Gdy tedy řpólny co w pośrzodku ieřt Klin b.c.d. przydař y do tego y do owotego/ tedyć thé Figury co z tego przydawania vrořtą [...] muřą być równé. *GrzepGeom* G2.

~ *w pośrzodku czego* (1): Si dormiatis inter medios cleros: [...] Ieřtli fie vřpokoicie (o ludzie) w pořrzodku dwoyga dziedzicřtwa *WróbŻołt* 67/14. ~

β. *Środek rozumiany jako linia* (36) :

αα. *W poziomie; w równej odległości od przeciwległych boków* (18) : Przedzielenie poyřrzodká [tj. wolnego miejsca oddzielającego stronę lewą od prawej]. *BielSpr* 30.

Wyrażenia przyimkowe: »przez pośrodek« = *per medium Vulg* (5): Podgarlek yey řłufřny [...] gde řzedl nyeyaky dolek przeř pořzrodek *PatKaz III* 121v.

~ *przez pośrzodek czego* [w tym: sg (całości) (3), pl (obiektów tam się znajdujących) (1)] (4): á podřćie przez pośrzodek namiotow *BielKron* 35; A tá rzeká řřlá przez pořrzodek vlicze *RejAp* 188, 187v; Y widziałem drugiego ániołá lecaćego przez pośrzodek niebá *WujNT Apoc* 14/6. ~

»na pośrzodku [czego]« (1): puřczánie krwi z żyły koja ieřt na pořrzodku czoła/ oddala cięřzkie bolenie głowy *FalZioł* V 58.

»w pośrzodku« = *in medio Vulg, PolAnt* (11): brodeř maiątz geřtą a wdzięćzną/ [...] a w pořrodku rozdwoioną *OpecŻywList* C; Grzbiet porořły włofami chudy á wypię[ty] w pořrzodku nad inřze cęřćci znamio(nuje) złořnika *GlabGad* P5, O5v; A w pośrzodku [ogrodu] krynicřká nadobnie płynąca *RejWiz* 65; Quanquam via interiacet, Aczkolwiek drógá w pośrzodku była álbo řrzodowáłá. *Mącz* 161b; *Strum* F2v.

~ w pośrzodku czego (4): *Leop 2.Par 32/4; BibRadz Apoc 8/13; Examen*, etiam Prątek w pośrodku wag łtojący/ prawą wagę wkażujący *Mącz 110a; O granice wpośrzodku rzeki Bierzwieniku y Notefy. SarnStat 1072 marg.*

Połączenie: »na czole ... na rogach ... na stronach a ... w pośrodku« (1): rozrządzą ie/ gdzie który ma łtać/ niektórzy ná Czole/ drudzy ná rogách/ drudzy po łtronách/ á drudzy w poyśrodku łtojąc ieden zá drugim *BielSpr 54v. ~*

αα. [*W równej odległości od początku i końca*]:

Szereg: »z przodku i w pośrodku«: *tham Pan Vlynszki ma Vstħąpycz Navchoszy wroly szwey tak szeroko yako yesth vygon sprzothku y wposzrodkv ZapKrac 1542 31/551.*]

ββ. *W pionie: w mniej więcej równej odległości od dołu i szczytu (tu też środek rozumiany jako płaszczyzna przekroju); zwykle o płynie w naczyniu (18) :*

pośrzodek czego (8): Pierwśza część [*uryny*] v łamego dna/ á ta znamionuie łprawę dobrą albo niedobłą członkow náłżzych [...]. Druga część albo połtać vriny: iełt pośrzodek iey/ á tha wkażuie na żoładek/ wątrobę [...]. Trzecia połtać kthora iełt nawyłłza, ta znamionuie płucza/ łercze *FalZioł V 7; Ci ludzie nágo chodzą/ tylko pośrodek ciála koźlą łkorą zákrywáią. BielKron 450v; SienLek S[ss]. Cf* »w pośrzodku«.

Połączenie: »początek ... pośrzodek ... spodek« (1): Táki znak (iełt początek łtrony: tákowy O iełt pośrodek łtrony: á táki) známionuie łpodek albo łkończenie oney łtrony *SienLek S[ss]*.

Wyrażenia przyimkowe: »przez pośrzodek« (1): nágo mułi chodzić zákrywłzy łie przez pośrzodek *BielKron 261.*

»w pośrzodku« (13): *FalZioł V 10v; W pośrzodku też iełli w zdrowym człowiecze/ mgła łye w moczu widzi/ á bierze łye ku gorze/ niedobre známie. SienLek 26, 27.*

~ w pośrzodku czego (5): *FalZioł V 2v, 9v, 10v; W pośrzodku tey gory było rowno trochę BielKron 274; A gdy łye widzą w niey [urynie] nieiákie żiarnká białe/ známie iełt remy niełtrawioney/ á zátkanie wątroby známionuía/ iełli będą w pośrzodku łklenice. SienLek 25v.*

Połączenia: »na dole (a. na dnie) (...) w pośrzodku ... na (a. u) wi(e)rzchu (a. na gorze)« [*szyk zmienny*] (4): łift łzyroki na dole/ w pośrzodku nietak/ v wierzchu wąłkie á włzytko karbowane *FalZioł I 154d, V 9v; GlabGad Kv; Mocz iáko mleko/ ná dole łciemny/ á gęłty/ w pośrzodku iáłny/ á ná gorze też łciemny/ Opuchłinę známionuie. SienLek 26v.*

»na (a. po) wirzchu ... w pośrzodku« (2): *FalZioł V 9v; á tak y mięło drobne dla łwey łekkołci niełłtępuie na doł do żoładka, ale łływa albo po wirzchu albo w pośrzodku iego GlabGad H3v. ~*

b. *W obrębie obiektu ujmowanego jako liniowy; środek jest obiektem trójwymiarowym (41) :*

α. *W poziomie (40) :*

αα. *W równej odległości od początku i końca (19) :* *bes pochyby wygrałz bitwy gdyć przydą ná pomoc twoi połilnicy áłbo część wołfká przedniego albo tyłniego nie rułzájąc poyśrzodká. BielSpr 20v, 22v.*

pośrzodek czego (2): Zá tymi záłie na Czalu łthali łezdni zbroyni s łwoimi łprawcy/ broniąc ze włzech łtron przyłłtępu/ do poyśrzodku wołfká *BielSpr 30v. Cf* »w pośrzodku«.

Szereg: »czoło i pośrzodek, także cal [= *tył szyku wojskowego*]« (1): á takby łzkodował ná tym iefliby czoła y pośrzodká tákież calu dobrze nie obwárował ludem mocnym *BielSpr* 21v.

Wyrażenia przyimkowe: »na pojsrzodek« (2):

~ *Połączenia*: »na pojsrodek ... na rogach ... po stronach i na calu« (1): lud piełzy ná poyśrodek/ á iezdne ná rogach po obu ftron ftáwił/ po ftronách y ná calu miał inny lud *BielSpr* 42v.

»na przodek także i nazad ... na pojsrzodek« (1): s tych záfie wybieráli co godnieyłze ná fpráwy/ co mocnieyłze ná przodek także y ná zad/ co flábłze ná poyśrzodek lekko zbroyne *BielSpr* 17v. ~

»w pośrzodek« (2): zá Arką pópolity lud fprawiwłzy dzyeci w pośrzodek z niewiáfiami fzedł (*marg*) Przełzli Iordan. (-) *BielKron* 47.

~ *Połączenie*: »na czoło ... w pośrodek« (1): bo káždy mąż dobry ná czoło rad fie wyfádza/ á mniefy godni w pośrodek. *BielSpr* 42v. ~

»w pośrzodku« = *in medio PolAnt* (10): *OpecŻyw* 30v; K niemu [*alspantowi*, tj. *naszyjnikowi*] zawiefzenie. w pośrzodku Diament na trzi granie rzezani. *WyprKr* 7, 13v; w káżdą rurkę włóżyć dwa gloty żelázá/ y zálitowác Słofarz ma obá końcá/ á w poyśrzodku ma wytrzeć dżiuręczkę [!] máłą *BielSpr* 74, 14.

~ *w pośrzodku czego* (1): Nie dobra rzecz iefł Młyn ná Stáwie budowác/ á zwłáfzczá/ w pośrzodku Grobléy. *Strum* 12.

w czym w pojsrzodku (1): Kniemu [*alspantowi*] zawiefzenie, w ktorem w pośrzodku wagrubin. *WyprKr* 5v.

Połączenia: »w pośrzodku ... na czalu« (1): Tymże porządkiem ftali lekko zbroyni zá nimi w pośrzodku/ kthore zwáli *Velites* [...]. Zá tymi záfie na Czalu ftáli Iezdni zbroyni s swoimi fprawcy *BielSpr* 30.

»w pośrzodku ... nazad i na przodku« (1): A pópolity człowiek niechby ftál w pośrzodku: Ktorzy lepiej vbráni/ ná zad y ná przodku. *BielSjem* 33.

»w przod (*a.* na przodku) ... w pośrodku« (2): Szli w przod śpiewacy/ á zá nimi gracze z inftrumenty/ á w pośrodku fzły pánienci biiąc ná bębniech. *BibRadz Ps* 68/26; *BielSpr* 27v. ~

ββ. *Między dwoma jednorodnymi obiektami umieszczonymi po bokach* (21) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku [*kogo*]« (1): á z obu końcu fkrzynie vczynicie dwa Aniołki Cherubiny ze złotá przeciw łobie ftoiące/ [...] s pośrzodku Cherubinow będe thobie mowil *BielKron* 33.

»przy pośrzodku [*kogo*]« (1): Drugie [*ludzie*] zbroifte/ mocne/ chutkie z drzewy/ obroćić przeciw rogom nieprzyacielfkim/ [...] gdzieby nie mogli dla trochy łiebie/ wnet máią vftápić/ á ftanáć záfie przy pośrzodku swoich *BielSpr* 18.

»w pośrzodku« = *in medio Vulg, HistAl, PolAnt; inter media JanStat* (17): *KrowObr* 49v; *Leop Iudic* 15/4; *BielKron* 330; Wodz álbo Hetman álbo nawyflzy fprawcá/ ma mieć mieyłce ofobne ná práwey ftronie w pośrzodku gdzieby miał wolny przyiazd y odiazd *BielSpr* 18, 18v; Oczym gdy fię ftaráły ná ten czás iedna głowá fpokoiefm ftoiąca/ ktorá była wpośrodku [*quod erat medium*]/ ocuciłá fię ktora głowá była więczłza niłz drugie dwie. *BudBib* 4.*Esdr* 11/29; *LatHar* 734; *SarnStat* 670.

~ w pośrzodku kogo, czego (4): Vżrzał dwu młodzieńcu cudnych A Ezopá w pośrzodku ich BierEz Bv, Bv; Tamże ná onym mieyfcu kazał Alexander miedzy dwie drodze poštáwić dwa flupy marmurowe bárzo wielkie/ á w pośrodku ich mnieyŝy *HistAl* L3v; W pośrodku woyská ŝykwóáli lud ćwiczony ná klin/ kthorym narychley przerázi woysko nieprzyacielńkie/ máiac popráwey y polewey ftronie fkrzydłá dobrze oládzone zbroyne *BielSpr* 22.

w pośrodku miedzy kim, miedzy czym (2): ktorégoż [Jezusa] potym w pośrodku wyŝféy miedzy niemi/ iakoby wietńlégo lotra zawiefili. *OpecŻyw* 140; *WyprKr* 33.

Połączenia: »w prawym albo w lewym rogu ... w pośrzodku« (1): Ieŝth tedy wielki pożytek wżem ludziom Rycerńkim [...] áby miał zwyczaj dobry á wiedział zá kim ma ŝtać/ [...] ieŝli w prawym álbo w lewym rogu ŝtoi/ ieŝli w pośrzodku *BielSpr* 8v.

»stąd i zowąd a w pośrzodku« (1): gdzie go vkrzyżowáli/ á z nim drugich dwu ŝtád y zowąd/ á w pośrzodku Ieŝufá [*medium autem Iesum*]. *WujNT Ioann* 19/18.

»po stronach ... w pojsrodku« (1): á także y o pomocnych vffiech rozumiey/ ktorzy po ŝtronách máią ŝtać/ álbo w poysrodku. *BielSpr* 33. ~

Przen: O pośrednictwie (2) :

Wyrażenia przyimkowe: »w pośrzodek [kogo]« (1): co zá ŝliectwo álbo iáka krewność wáŝnych Pánów z Moŝkiewńkim/ iż ŝie dobrowolnie w pośrzodek nas o iednáníe w dawáią *BielKron* 435v.

»w pośrzodku [miedzy kim a miedzy kim]« (1): tedy teŝ wielekroć piŝmo o nim mowi porownywaiać go z Oycem/ iuŝ nie iáko o bogu/ ále iáko o Poŝrzedniku/ kthory miedzy Máieŝtatem Boŝym á miedzy ludzkim rodzáiem w poŝrzodku nas iednoczy *SarnUzn* F4.

β. W pionie: w równej odległości od dołu i góry (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku [czego]« (1): Iako ŝtonce dla tego teŝ ieŝt w poŝrzodku płanet poŝtawiono [*według astronomii przedkopernikańskieij*], abi wŝitkim tak wirŝchnim iako y ŝpodnim ŝwiatłóć iednako podawało. *GlabGad* E2v.

c. W obrębie obiektu trójwymiarowego (10) :

α. Środek jest obiektem rozumianym jako trójwymiarowy (7) :

αα. W równej odległości od powierzchni (5) :

pośrzodek czego (3): [pytanie:] Czo ieŝt ziemia [odpowieź:] pośrzodek nieba *BielŻyw* 136; *GlabGad* H7. Cf »w pośrzodku«.

Wyrażenie: »prawy pośrzodek« (1): Bowiem ciepło zawŝze ciągnie wzgorę od centrum to ieŝt, od prawego poŝrzodka rzeczy w ktorej ieŝt [*chodzi o jaja*] *GlabGad* H7.

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (3): Bo wiedz iŝe tá zyemiá w tey ŝwoiey ciężkoŝci/ Tá k práwie w ŝrzodku wiŝi niebieŝkich ŝwiatłóći. Rownie byŝ w iáńną báníkę czárną gańkę wádział/ Ná iákiey cienkiey nići w pośrzodku wádział *RejWiz* 145v; *GórnDworz* L15v.

~ w pośrzodku czego (1): ZIemiá ieŝth w pośrzodku okregow niebieŝkich/ iáko punkćik w cerkwóányym końku/ w iednoŝtháyney dálekoŝci od niebá ze wŝytkich ŝtron Boŝką ŝpráwą poŝtánowioná *BielKron* 263. ~

ββ. W równej odległości od góry i dołu (2) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku« (1):

~ *Połączenie*: »wierzchni ... z pośrzodku ... na dole« (1): Palladius lekarz ieden powiada yże nafienie w iedney bani ieft rozne/ abowiem to ktore iefth przyfamey łzypułcze wierzchniey/ ieft lepsze/ potim nietak dobre łpołrzotku/ á ktore ieft na dole baniey to iefth mnieyfzey dobroci *FalZioł* I 39c. ~

»w pośrzodku« (1): Ale w winie czo na wirzchu ieft to fie od wiatru płuie [...], czo na dole to fie z lagrem zmieſza [...] przetho w połrzodku lepsze bywa iż daley ieft od wiatru. *GlabGad* K2.

β. Środek jest punktem szczytowym na powierzchni (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku [czego]« (2): nafienie [*bodziszka*] po trzech po cztherzech ziarnkach na iednym mieſtczu rołcie w połrzodku główek iako igła. *FalZioł* I 107d; Też żyłka ktora ieft na łamym kończu w połrzodku noła: pułczadłem otworzona/ ciężkość głowy [...] oddala *FalZioł* V 58.

γ. Środek jest obiektem ujmowanym jako linia pionowa otoczona masą lub innymi obiektami (1) :

[*pośrodek czego*: Caudex, Stipes Stamm des Baums Pien ábo połfrodek drzewá *ArtNom* F4v.]

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (1): tedy zágniec wołku zbielonowym náſieniem/ á włóżywłzy to ná ogień podpokriwkę vtrąciwłzy łzypułek/ iż dziurká w połrzodku będzie/ puściłz przez nie w vcho dym *SienLek* 71v.

**** Bez wystarczającego kontekstu** (4) : Bo medium á dimidium rozne maia znaczenia. Bo medium znaczy pośrzodek/ zaś dimidium połowicę. *BudBib* b2v.

pośrzodek czego (1): *Meditullium*, *Pośrzodek wólélákiey rzeczy*. *Mącz* 213b.

Wyrażenie przyimkowe: »przez pośrzodek« (2): *Interlino*, id est in medio sive per medium maculo, *Przes prłrzodek* [!] *pomázuyę*. *Mącz* 172c, 194c.

2. Wnętrze (327) :

a. W obrębie obiektu ujmowanego jako dwuwymiarowy (251) :

α. Dowolne miejsce (lub miejsca) w czymś (230) :

αα. W obrębie obiektu o ograniczonych kształtach (117) :

I sg w funkcji okolicznika miejsca: »pośrzodkiem« (3):

~ *pośrzodkiem czego = przez* (1): Idźcie pośrzodkiem obozu *Leop Ios* 1/16.

pośrzodkiem czego = między, wśród (1): Podobno wtył okrętu łańcuchem za łzyię Vwiązana/ połrzodkiem Graeckich naw popłynę. *KochOdpr* B.

przez co pośrzodkiem (1): Tám mijáiąc głębokie Ieżioro Lukoie/ Przez które ma pośrzodkiem Dźwiná ściéłzki łwoie/ Puściłeś lud w zagony *KochJez* Bv. ~

Wyrażenia przyimkowe: »do pośrzodku(-a) [czego]« = *do* (4): á wnidą zwielkiem wefelem aż do pośrzodku pokoiu iego [*adducentur in temple eius*]. *RejPs* 68v; łam łárołław ledwie vćiekł. Rułzył fie do pośrzodku [*BielKron* 1551 168: *poyrzodku*] *ziemie Rułkiey* *BielKron* 345v, 219v, 441.

»z pośrzodku [czego; w tym: *sg (całości)* (13), *pl (obiektów tam się znajdujących)* (2)]« = *z; de a. e medio* *Vulg*, *PolAnt*; *de interiore* *PolAnt*; *ex media* *Modrz* (15): A obroń mię od przeſtráchow tych ktorzy by mie rádzi zniłłczyli á wykorzenili łpośrodku włłego łwiátá. *RejPs* 22v; *LubPs* N5; Weźm ognia z pośrzodku koł ktore łą między Cherubiny *Leop Ez* 10/6; *BibRadz Ier* 50/8; Potym Iozue s pośrzodku Iordaná łuchego rołkazał wzyąc dwánałcie kámieni *BielKron* 47, 223v; iákoś wywiadł onego nędznego Lothá s pośrzodku onych miałł Sodomłkich *RejPos* 262v, 349v; pożeráią lepak

bárány z drobu/ y ćielce z pośrzodku tłuŧtey páłtwy. *BudBib Am* 6/4, *Num* 14/44, *Ez* 10/6; Bo zpośrodku Germániey poŧyłano do Prus Grofy Rzełkie *ModrzBaz* 74v, 142v; Vćiekayćie zpośrzodku Bábilonu *WysKaz* 12, 34.

~ *W charakterystycznych połączeniach: z pośrzodku koł(a) (2), miast, obozu, pastwy, świata, ziemi (2).* ~

»na pośrzodek« = *do wnętrza (1)*: Wízedŧy ná dom przez dáchowki ípuŧćili go z łóŧkiem ná pośrzodek [*in medio*] przed Iezuŧá. *BibRadz Luc* 5/19.

»przez pośrzodek« = *przez, w poprzek; in medio, per medium PolAnt, Vulg; inter medias Vulg (20)*: Intermeo, Ciekę/ Idę przez pośrodek. *Mącz* 217b, 200a, 208b; niechby ítánáł źwierzyniec láfu práwie cudnego: ćiemny/ źielony/ ćichy/ wymierzony po íznurze/ przedźielony łákámi y ná krzyŧ od płotu. w nim rzeká przez pośrzodek *GostGospPon* 170.

~ *przez pośrzodek czego [w tym: sg (całości) (12), pl (obiektów tam się znajdujących) (4)] (16)*: Iezu ktoris [...] przez pośrzodek miałŧa fiebie wíedz dopuŧćił. *TarDuch* C3; Przez pośrzodek gor przewoźiŧ wody przenikájące. *LubPs* X5v; przyŧedł ku morzu Gálileyŧkiemu/ przez pośrzodek gránic Dekapolis. *BibRadz Mar* 7/31; Przez pośrzodek miałŧá rzeká Xántus íŧlá. *BielKron* 55; zebrałŧy mocy wŧyćki Cefarz íwoie ze wŧzech ítron/ ízedł przez pośrzodek Włoch z woŧłkiem do Fránćiey *BielKron* 215v, 448; *Mącz* 180d, 472c; íŧ widział Anyołá wołájącego á lećącego przez pośrzodek niebá *RejAp* 75v, 119v, 120, 162v, 201; *RejPos* 203v, 212v; *WujNT Mar* 7/31.

W charakterystycznych połączeniach: przez pośrzodek gor, granic (3), miasta (4), nieba (4), obozu. ~

»w pośrzodek [czego; w tym sg (całości) (7), sg zamiast pl (1)]« = *do, między; in medio Vulg; in medium, inter PolAnt (8)*: y wdárł fie w pośrzodek obozu [*ingressus est media castra*] o ŧwíthániu *Leop* 1.Reg 11/11, *Sap* 18/15; á drugich dwánaŧcie kámieni kazał wnieŧć z brzegow w pośrzodek Iordaná ná gromáďę *BielKron* 47; A (ták) weŧzli áŧ w pośrodek domu *BudBib* 2.Reg 4/6; Wnidz w pośrzodek kołá [*tj. kół*] pod Cheruwá *BudBib Ez* 10/2, *Sap* 18/15, *Ier* 21/4; y náíal ítokłófu wpoŧródek pŧŧenice *BudNT Matth* 13/25.

»na pośrzodku« = *wewnątrz, na (2)*: Bog wŧyćkích rzeczy pan íeŧ/ otworzywŧy pole/ wŧyćki rzeczy ná pośrzodku połóŧył *BielKron* 254v.

~ *na pośrzodku czego (1)*: Íŧ ten krol náłz od wiekow záwŧŧy íeŧ/ który ípráwił zbáwienie ná pośrzodku wŧyćkiey ziemi. *RejPos* 53v. ~

»w pośrzodku« = *w, na; in medio PolAnt, Vulg, Modrz; in media [aliqua re] Modrz (64)*: *Intervenientibus desertis, Gdys my puŧzcze w pośrzodku leŧące nádyecháli. Mącz* 483a.

~ *w pośrzodku czego (63)*: natychmiáŧ w pośrodku koŧćioła pokłękńáwŧy/ wmyŧlila boga íobie mietz za matkę y ottza *Opecŧyw* 1v, 104; *PatKaz III* 101; *TarDuch* A3v; Bęďę pełnił ŧáďliwe ofiary panu bogu [...] w pośrzodku ciebie Ierufálem. *Wróćŧółt* 115/19, 67/26, gg8; *RejPs* 82, 172; Przepáŧći w pośrzodku morzá dziwnie fie zrownáły *LubPs* gg2v, Y3; Przechadzałem w niewinnoŧći fercá mego/ w pośrzodku domu mego. *Leop Ps* 100/2; á oŧobá koł byłá íáko weyŧrzenie ná kámień Chryŧolith/ [...] íákoby byłó kołó w pośrzodku kołá. *Leop Ez* 10/10, *Ex* 8/22, *Ios* 7/21, 19/2, 1.Reg 5/6, 9 (12); Otworę rzeki ná mieyćácách wyŧokích/ á zdroie w pośrodku dolin *BibRadz Is* 41/18, 3.Reg 6/27 [2 r.], *Ps* 116/19, *Ez* 14/14, 22/3, *Hebr* 2/12; A gdy weŧzli ná Iordan z Arká/ [...] wćzyniłá fie przed nią

fucha drogá aż do dná/ [...]. A gdy było w pośrzodku rzeki/ ftánęli kápłani z Arką *BielKron* 47, [85²]v, 269v, 294; która [ojczyzna] mię iáko włafna mátká w pośrodku siebie wychowála *RejAp* AA4; *RejPos* 59v; *RejZwierc* 175; Poświęcił krol śrzodek sieńi. [...] Nie o połowicy to mowi piłmo/ ale ono tylko dáie znác/ iż Solomon tylko wpośrzodku oney sieńi czynił Ceremonie/ to iest nie znadworza/ ále wnątrz. *BudBib* b2v; Bez murów siedzieć będzie Ierufzalim prze mnoftwo ludzi y bydłá w pośrzodku iego. *BudBib Zach* 2/4, *Ios* 21/41, *Ps* 45/6, 115/19, *Ier* 6/6, *Ez* 3/24 (18); Byli też y ci/ ktorzi v nas/ to iest/ w pośrodku Polłki/ Klafztory ludziom obcego narodu przywłafzczáli. *ModrzBaz* 132v, 79; *KochPs* 31; *StryjKron* 406; ktorzy [papieże] máluczkimi z przodku będąc/ znienaczká w pośrzodku páńftwá Rzymfkiego wyrafćáć poczęli *NiemObr* 169; *ArtKanc* K10; A cóż to zá rány ktore máłz w pośrzodku rąk twoich? *LatHar* 262; Ktorego to Kxiążęcía śliczność y vrodá/ Iáko kwiat Lilijowy w pośrzodku ogrodá. *KołakCath* B2; *WujNT Hebr* 2/12.

W charakterystycznych połączeniach: w pośrzodku dolin, domu (4), dziedzictwa, dzierzawy, koła (2), kościoła (6), krainy, miasta, morza, namiotu, nieba obozu, ogrodu osiadłości, państwa, przybytkow, rąk, rzeki, sieni, wsi, zboru, ziem(i) (7). ~

ββ. *W otoczeniu jednorodnych przedmiotów nieregularnie rozmieszczonych (91) :*

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku [czego]« = z; *de medio Vulg, PolAnt; de inter PolAnt* (3): á z pośrzodku skał [ptastwo] pienie fwoie będą wypufćzáć. *WróbŻołt* 103/12; Y z ciągnął Cheruw rękę fwoię z pośrzodku cheruwow do ognia *BudBib Ez* 10/7, *Ez* 10/2.

»przez pośrzodek [czego]« = przez; *in medio PolAnt, per mediam Mącz* (4): A wiedz iż przez pośrzodek śidł máłz idź *BibRadz Eccli* 9/18, *Ios* 1/11; Perrumpere per mediam hostium aciem, Przedrzeć álbo przebić fie przes pośrzodek woyská nieprzyiacielskiego. *Mącz* 361b; *BudBib Eccli* 9/18.

»w pośrzodku [czego]« = wśród; *in medio PolAnt, Vulg* (10): *RejAp* 12, 17v; który pofiał po wirzchu kákolem w pośrzodku pńzenice *RejPos* 52; miałtá te Efraimowe (fá) w pośrodku miałt Mánafzehowych *BudBib Ios* 17/9; *BudNT Apoc* 1/13, 2/1; wyżrzałem siedm świecznikow złotych: á w pośrzodku onych siedmi świecznikow złotych podobnego Synowi człowieczemu *WujNT Apoc* 1/13.

~ *Połączenie:* »w pośrzodku ... z bokow, z tyłu, z przodku« (2): A co iefcże gorzkiego/ iż fiedziłfz w pośrzodku/ Swoich nieprzyiacielow [tj. ich ziem] z bokow/ s tyłu/ s przodku. *BielSat* G4 [idem] *BielSen* 17.

Wyrażenie: »prawie w pośrodku« (1): iż my w tych Kráinách będąc práwie w pośrodku wielkich Monárchow świátá [tj. ich państw]/ w pokoju być długo nie mozem *BielSpr* 75v. ~

ααα. *W otoczeniu ludzi (analogicznie zwierząt) (74) :*

Wyrażenia przyimkowe: »do pośrzodku [kogo]« = między kogoś (2): przebili fie náłzy do pośrzodku ich [wojska Moskwy] *BielKron* 412, 274v.

»z pośrzodku« = spośród (5): Aże żoraw z pośrzodku wftał/ A tey to rádzie odmawiał *BierEz* P2.

~ z pośrzodku kogo (4): wynidzie iuz s pośrzodka tego ludu/ iuzci ie zgładzę. *BielKron* 41; powftawłzy Piotr święty s pośrzodku bráciey á zebránia onego/ [...] mowil thymi słowy *RejPos* 287; iż bes fzkody mogł Hetman wywieść s poyśrodlá [!] vffow wiele było potrzebá *BielSpr* 31; *BudBib* 4.Reg 9/2. ~

»między pośrzodek [kogo]« = *między kogoś (1)*: Inter confertissimos hostes incurrit, Między pośrzodek nieprzyjacieli wbieżał *Mącz 74c*.

»na pośrzodek« = *między kogoś (1)*: A porzuciwszy go diabelstwo ná pośrzodek [*in medio*] wyšlo z niego *Leop Luc 4/35*.

»przez pośrzodek [kogo]« = *między kimś; per medium HistAl, Vulg (6)*: Ale miły Iezus motzą bofką/ fiedl przez pośrodek iych zakriwły fwe człowieczeństwo *OpecŻyw 51v; TarDuch B5*; Anektanáb tedy przez czarnokxięską náukę przemienił fie w łmoká/ á przez pośrodek fiedzących idąc okrutnie kłykał *HistAl A5v; Leop Luc 4/30; WujNT Luc 4/30, s. 341 marg*.

»w pośrzodek« = *między kogoś; in medium PolAnt, Vulg; in medio PolAnt; in mediam Mącz (14)*: Y powłthawły w pośrzodek nawyższy káplán pytał Iezufá mowiąc *BibRadz Mar 14/60; LatHar 709; WujNT Mar 3/3, 14/60, Luc 5/19*; Tám zaś by Tygris/ gdy fwe baczy dzieći Miedzy myśliwcy/ choć tyśiąc ftrzał leći/ Wpada w pośrodek *SzarzRyt Cv*.

~ *w pośrzodek kogo, czego (6)*: W tychże tám czáliech powłtawły Piotr w pośrodek zwolenników/ rzekł *BibRadz Act 1/15; BielKron 35; Mącz 361d*; sługá twój wyfzedł bjł do bitwji (*marg*) wł. wpośrzodek bitwy. (-) *BudBib 3.Reg 20/40*; ná koniec łam Iupiter gniewem porużony/ Wziął w rękę oftry piorón/ [...] Tym vderzył w pośrzodek zuchwálców fwowolnych *KochMuza 27; GórnTroas 47*.

w pośrzodek miedzy kogo (2): *BielKron 314v*; wpádyły one białogłowy Sábińskie w pośrzodek miedzy oycze łwe/ á [= i] męże *GórnDworz Z2v*. ~

»w pośrzodku« = *wśród kogoś, między kimś, w czyim towarzystwie; medio PolAnt, Calag, Vulg; in medium PolAnt, Vulg; inter PolAnt (45)*: *OpecŻyw 51v*; W Zebrániu Bogow łthánał Bog/ á w pośrzodku łądzi Bogi. *BibRadz Ps 82/1; BudBib Sap 18/23; Calag 296b; MWilKHist K3v, Lv*; A gdy obchodzono dzień národzenia Herodowego/ táncowála corká Herodyády w pośrzodku *WujNT Matth 14/6, Luc 6/8, Ioann 8/3, 9, 20/19, 26, s. 386, Act 4/7*.

~ *w pośrzodku kogo, czego (żywotne) (29)*: *OpecŻyw 169, [170], [170]v*; Iezu ktorys do zgromadzonych apoštołow przez zamknione drzewi włzedłfi w pośrzodku gich łtanał. *TarDuch C8; RejPs 122v; MurzNT Matth 18/2*; Y vłlyłfałem iákoby głos w pośrzodku czworgá źwierząt *Leop Apoc 6/6, 2.Par 20/20; BibRadz Matth 18/2*; Vczyń wężá miedzyánego/ záwieś go ná łłupie wyfoko w pośrzodku ludu *BielKron 42, 41, 64, 65; RejAp 52 [2 r.]; RejPos 38, 114 [2 r.]; BudBib Ps 57/4*; wnet mu vkazał dziwne widzenie/ á ono ofob wiele idzie pięknie przybránych/ y dworzan wiele wołájących/ á wefelących fię/ á w pośrzodku nich łiedzi kśiążę ciemności/ to iest Dyabeł *SkarŻyw 171; LatHar 554*; A Iefus wezwawły dziećięciá/ poftáwił ie w pośrzodku ich *WujNT Matth 18/2*; po trzech dniách náleżli go w kościele łiedzącego w pośrzodku Doktorow/ á on ich łłucha y pyta ich. *WujNT Luc 2/46, Luc 24/36, Ioann 1/26, Act 27/21, Apoc 5/6, 6/6; WitosłLut A2v*.

w pośrzodku miedzy kim (pl) (1): y łtanawły w pośrzodku miedzy nimi/ y rzekł im: Pokoy wam. *RejPos 117v*.

przy kim w pośrzodku (1): á gdzieby teź [*kmieć*] ták długo nie zágrodził [*prześeł*]/ á łzkodáby fie namnieyła przez to sftála/ tedy iá ma nágrodzić: á gromádá przy Vrzędniku w pośrzodku włyficy zá tę niedbáłość kárác go máią *GostGosp 112*.

W charakterystycznych połączeniach: w pośrzodku braciej, doktorow (3), ludu (2), lwow, przełożonych, starcow (2), starszych, zwierząt (3). ~

γγ. Miejsce otoczone substancją bezpostaciową (6) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku [czego]« (6): To ku wtoremu dniowi należy/ gdy za rozkazaniem Bożem w pośrzodku wod okazała się Ziemią. *BibRadz I 1b marg*; Civitas in mediis sita arenis, miało w pośrzodku piasków wsiadła Zbudowane. *Mącz 397c*; *BudBib Ex 15/19, Ez 26/5, 4.Esdr 16/59*; A gdy było w wieczor/ była łódź w pośrzodku morza/ a on sam był na ziemi. *WujNT Mar 6/47*.

δδ. Puste miejsce kimś albo czymś otoczone (16) : poczyna wielkie czoła na fierz y na dłuż/ pośrzodek może być bez ludzi *BielSpr 32v*.

pośrzodek czego (4): y wieniec około nie^{go} [ołtarza] na puł łokcia/ a pośrzodek jego na jeden łokieć wkoło *Leop Ez 43/17*. Cf Wyrażenia przyimkowe.

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku [czego]« = *intra PolAnt (2)*: iako włomek iablka granatowego/ skroni twoje z pośrzodku kędzierzy twoich. *BudBib Cant 4/3, Cant 4/1*.

»na pośrodek [czyj]« (1): a tym obyczajem przywiódł nieprzyjacielskie wojsko na pośrodek fwoy y zawarł je między sobą *BielSpr 40v*.

»przez pośrzodek« (1): iefli nieprzyjaciela baczyłz mocne^{go} z więźlzym ludem/ maż sie mu rozstać a wypuścić go przez pośrzodek *BielSpr 24*.

»w pośrzodek« = *per medium Vulg, PolAnt (5)*: Tam sie wskazują [ci, którzy okazują komedie] iako krolowie, abo iako mocni a zacni ludzie w pośrzodek [tj. na scenę] wychodzą. *BielŻywGlab nlb 10*; meznie z gory skoczył między onę wielkość. Kthorzy sie mu prędko rozkoczyli dawszy plac/ tak iz w pośrzodek spadł na brzuch. *BibRadz 2.Mach 14/44*; może z obu stron nieprzyjaciela ogarnąć a wegnąć go w pośrzodek iako w mąthnię *BielSpr 20v, 55; BudBib 2.Mach 14/44*.

»w pośrzodku« (5): nam veteres tribus ad convivium lectum utebantur et iacentes coenabant, Trzy łóżka albo vsłane zedelki na trzy grani/ tak bywały w starych roztawiane że trzy strony ogradzaly/ czwarta wolna była/ w pośrzodku próżny plac na którym stół stał *Mącz 464c; BielSpr 41*; Wszystkim Trojanom każe i Grekom na stronę, A sam z Menelausem w pośrzodku o żonę [...] chce czynić *KochMon 22, 21*.

~ w pośrzodku czego (1): Orchestra, Plac w pośrzodku szranków na którym gry sprawowano a na którym też panowie radni a zacnieysze osoby siadaly patrząc na gry. *Mącz 267d*. ~

β. Zagłębienie w czymś [czego] (2) : Vola, Dłoń/ pośrzodek dłoni w ręku/ też pośrzodek przizwy pod nogą. *Mącz 505c*.

γ. To (a. ten), co rozdziela (19) : O przeklęty Iudafu/ gdyżes pośrodkiem [tj. siedzisz między Chrystusem a Matką]/ czemu sie niezgadzals dobrocia tych skrajnych rzeczy? *OpecŻyw 85v, 86*.

pośrzodkiem czego (1): Y przeprowadził Izraela pośrzodkiem jego [tj. Morza Czerwonego, między dwiema ścianami wod; *per medium eius*] *BudBib Ps 135/14*.

Wyrażenia przyimkowe: »bez pośrzodku« = *bezpośrednio stykając się (1)*: Trzecia błonka ołtania/ ta ief ktora bez żadnego pośrzodku dzieciątko [tj. płód] obwija/ a bronie od dziecięcogo moczu/ y infzych wilkości *FalZioł V 16*.

»przez pośrzodek« = *per medium HistAl, Vulg, PolAnt; in medio, intra PolAnt (9)*: Rozdzielił morze tak iż nogi nyc zmoczyli/ Po łuły przez pośrzodek wśłyscy przechodzili. *LubPs R6*.

~ *przez pośrzodek czego [w tym: sg (dwie części jednego obiektu) (5), pl (dwa obiekty jednorodne) (3)] (8)*: á wżákże náleżli dwie drodze álbo ścielzki przez pośrodek gor rozdzielne *HistAl K8; LubPs gg2v [2 r.]*; *Leop Ex 14/23*; Tedy łynowie Izraélscy przełzli przez pośrzodek morzá po łuły *BibRadz Ex 14/22*; Plełzkow álbo Płkow/ [...] liedzi ná czworę/ á kázde łnich łwym murem obtoczone/ rzeká przez poyłrzodek ich idzie *BielKron 432v*; Mare mediterraneum et mare nostrum, Morze które przes połrzodek łwiátá ciecze/ Afrikę y niektórą część Afiey od Europy dzieli. *Mącz 209c; BudBib Num 33/8*. ~

»w pośrzodku« = *in medio PolAnt; inter JanStat (4)*: Stáną ná gorze Gárizym ku dobrorzeczeniu Pánu/ Symeon/ Iudás/ [...] Beniámin. A przeciw im zálię ku przeklinániu na gorze Hebal łtáną/ Ruben/ Gad/ [...] Neptalim/ á będą w pośrzodku kápłani y Lewite *BielKron 45*.

~ *w pośrodku czego (1)*: Y rzekł Bog: niech będzie powietrze w pośrodku wod/ y niech będzie przedziałem między wodámi á wodámi *BudBib Gen 1/6*.

w pośrzodku między czym [w tym: sg (2), pl (1)] (3): Id morari victoriam rati quod interesset omnis, Iż rzeká byłá w pośrzodku między niemi/ etć. *Mącz 429d*; Iełliby kto chciał wieprze gnác ná žyr [do lasu], á iełliby cudza máiętność byłá w pośrzodku między takowym láfem, tedy to może vczynić drogá záymuiąc z obu łtrón drógi ná trzydzieści łokiet. *SarnStat 676, 671*. ~

Przen (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »bez pośrzodkow« (1): Niezapominayćiełz zmowy známi/ á łtoiąc bez poyśrzodkow przy Troycey niepoczętey/ vproście potrzeby zbáwieniu náłzemu *SkarŻyw 595*.

b. *W obrębie obiektu ujmowanego trójwymiarowo (62)* :

a. *Dowolne miejsce wewnątrz czegoś (49)* :

aa. *Wewnątrz obiektu zapełnionego w środku (14)* :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku« = *z, spod (3)*:

~ *z pośrzodku czego (2)*: A głófu któryś słyłłá że mowił/ nie z głów iego wychodząc ále zpośrzodku ciáłá [de medio corporis]/ then iełth wykłád *Leop 4.Esdr 12/17*; Desinunt tremores cum ventus emersit, Przełtáną drzenie ziemie gdy łie wiátri z pośrzodku yey wyrwą. *Mącz 395c*.

Szereg: »z boku i z pośrzodku« (1): iże Pan Bog łtworzył niewiáftę nie z głowy/ ále z kości tey/ którą z boku y z pośrzodku wyiáł *WerKaz 287*. ~

»w pośrzodek« = *do wnętrza, między zewnętrzne warstwy (1)*:

~ *Połączenie*: »z bokow ... w pośrzodek« (1): Nie wżytkoć mury wiodá máteriá przednią. Z bokow cegłę rumieńłzá/ y kámięń ćiołány/ W pośrzodek łztuki kłádá/ y grus brákwány. *KochFr 35*. ~

»w pośrzodku« = *w, wewnątrz (7)*: Bo chocty ty potráwy cukrem potrzáłáią/ Ale przedię w pośrzodku wierz mi gorzkość máią. *RejWiz 48v; RejZwierc 58v*.

~ *w pośrzodku czego (5)*: Stało łie iełth fercze moie iako wolk rółpothniewaiący, w pośrzodku brzucha moiego. *TarDuch A3*; Czáfem też [utrata mowy pochodzi] z zarażenia duchow w pośrzodku mozgu będącich *GlabGad C6v, E3*; Piłze też S. Augułtyn ná domyłł iż [piekło] iełt w pośrzodku ziemie *BielKron 466v*.

Połączenie: »z wirzchu ... a w pośrzodku« (1): Będzieli też iáka wyborna pieczenia/ to zwirzchu iáko łkorupá/ á w pośrzodku mogłby iá iáłtrżábá nákarmitć. *RejZwierc* 59. ~

Przen: *W funkcji metonimicznej* (3) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pojsrżodku [czego]« (1): wyznánie Troyce náświéłtżey z myłli wálznych/ y z poysrżodku łerc wálznych wygáfili. *ReszPrz* 8.

»w pośrodku« (2):

~ *w pośrodku czego* (1): iż zły duch iełt w pośrodku twégo łertza *OpecŻyw* 93v.

Wyrażenie: »w pośrodku u siebie« (1): tey niechay łie iego łercze rozmiłuię/ y w pośrodku v łiebie da iey gołpodę *GórnDworz* Mm4. ~

ββ. *Wewnątrz obiektu pustego w środku* (13) :

Wyrażenia przyimkowe: »w pojsrżodek [czego]« = *do czego* (1): wykopáli przedemną doł/ w pádli w poysrżodek iego [*foderunt ante me foveam, ceciderunt in medium eius*] *BudBib Ps* 56/6[7].

»w pośrzodku« = *wewnątrz; in medio* *Vulg, PolAnt* (10): iż z náfienia albo z plemienia męłkiego w macici niewiełciey, ná przod łie wczýni błonka ktora ono plemię okrążiwłzi w łobie zadzierza, tamże wpośrzodku (iáko widzamy w żółtku iaiecznym) zarodzi łie nie iáki duch łprawuiáci *GlabGad* E2v; Zadnych izdeb ani budowania kółztownego niemaiá, tilko gołpodarze miewaiá ieden dom iákoby łtaynią wpośrzodku [*tj. dom składa się z jednej wielkiej izby*] *MiechGlab* [89].

~ *w pośrzodku czego* (7): Nie będzie miełzkał w pośrodku domu mego żadny pyłzny *WróbŻółt* 100/7; *LubPs* M3v; *Leop* 1.Par 11/20; W pośrzodku wieże iełt łtok głęboki *BielKron* 264; iż w pośrzodku piekła ma być pogrzebiona dułzá twoiá *RejPos* 163, 185v; ten też z łzedłzy zábił łwá w pośrodku łtudnie *BudBib* 2.Reg 23/20.

w czym w pośrzodku (1): Ten kamień podobny iełt Káłzłtanie/ á kiedy nim zachwieie/ tedy w nim kamień drugi w pośrzodku kołacze *FalZioł* IV 48b. ~

Przen (2) :

Wyrażenie przyimkowe: »z pośrzodku [czego]« = *z* (2): zábići wálłfy którełcie połóżyli w pośrzod miáłtá tego/ cí łá miełem/ á to iełt kotłem: y wywiodeł was z pośrzodku iego [*de medio eius*]. *Leop Ez* 11/7; Abowie^m tenći iełt lud twoy/ y dźiedzictwo twoie ktoreł wywiodeł z Egiptu z pośrzodku piecá żeláznego [*e medio fornacis ferreae*]. *BibRadz* 3.Reg 8/51.

ααα. [*Na ścianie wewnętrznej:*

Wyrażenie przyimkowe: »w pojrżodku«:

~ *Połączenie:* »u wierzchu [= *na zewnątrz*], w pojrżodku«: 2 kubki białe u wierzchu, w pojrżodku i okołó krawędzi pozłociste *InwMieszcz* 1575 nr 200. ~]

γγ. *Wewnątrz substancji bezpostaciowej lub obiektu o nieokreślonych kształtach* (21) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku(-a) [czego]« = *z, spośród; de medio* *Vulg, PolAnt; e medio* *PolAnt* (13): *KrowObr* 110v; Widząc Pan że idzie ná dziw/ záwołał náń z pośrzodku krzá *Leop Ex* 3/4; gdyłcie włłyłfeli głos z pośrzodku ciemności [...] przyłtąpiliłcie do mnie *Leop Deut* 5/23, *Deut* 5/22, 24, 26; gdzieł thy łłyłżał łłowá iego z pośrzodku ognia. *BibRadz Deut* 4/36; *BudBib Ex* 3/2, 4, 24/16, *Deut* 4/33, 36; A mnie z pośrzodká powodłzi byłłtrych wyciágnął. *KochPs* 24.

~ W charakterystycznych połączeniach: z pośrodku ciemności, głogu (2), krza, obłoka, ognia, powodzi. ~

»w pośrodek [czego]« = do czego, w co (2): Y wżedł Moizefz wpoysrodek obłoká [in medium nubis] *BudBib Ex 24/18*.

~ Wyrażenie: »w samy pośrodek« (1): Wrzuciłeś mię w głębokości w łamy pośrodek morzá [in profundum in medium marinum] *BibRadz Ion 2/4*. ~

»w pośrodku« = wewnątrz, w jakimś środowisku; in medio *Vulg (6)*: A w pośrodku [ognia] podobieństwo czterzech zwierząt [*Ez 1/5*] *Leop *2v, *2v*.

~ w pośrodku czego (4): Iáko gwiazdá iutrzenna w pośrodku mgły *Leop Eccli 50/6*; ábychmy w pośrodku iálności nie tuáli fie po ciemnościach *RejZwierc 138*; A ołtarz [tj. konstelacja tak nazwana] w pośrodku chmur będzie gorzał iálnie *KochPhaen 16*; *LatHar 457*. ~

δδ. Wśród obiektów jednorodnych nieregularnie rozmieszczonych (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrodku [czego]« (1): POkrzyk iest dwoiaki/ ieden łamiecz drugi łamicza/ Samicza tedy ma [...] lifthy kładące fie po ziemi/ á w pośrodku liftow iabłufzka okrągłe *FalZioł I 86c*.

β. To, co wypełnia wewnątrz czegoś (13) : naprzod wchodzą z pecki [tj. nasienia palmy daktylowej] iako kołaciecz/ pothym pośrodek twardnieie á lifty fie łpołu zraftaią *FalZioł III 20a*; á ten iednę [gruszkę] wziawłzy/ Nákladł w nią czegoś złego/ pośrodek wyiawłzy. *RejFig Aa3v*.

pośrodek czego (6): Też iest dobre to Iabłko naprzeciw twardości fleziony y wątroby gdy wwarzyłz pośrodek te⁸⁰ Iabłka z wodą ielenich językow *FalZioł III 31a*. Cf »w pośrodku«.

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrodku« = wewnątrz (1): [matrisilwa] ma owoc iakoby khoriander wielki á zielony s posrodku potym gdi doyrzeie zrumiano żółtawy będzie *FalZioł I 87c*.

»w pośrodku« = wewnątrz (9): Sama w łobie Manna iest niebarzo biała á wpośrodkhu dziureczkhi ma *FalZioł III 4d*; IAbłko Citrowe ma w łwoiem łłożeniu łkorę małtną/ w pośrodku wodność kwafną, y nafienie *FalZioł III 19d, I 113a, 115a*.

~ w pośrodku czego [= całości obiektu] (4): tedy nicz lepszego na to [na ból zęba] iedno gallas/ á zwłazcza to czo iest w pośrodku gallału *FalZioł V 80, I 122a, 140d, V 38*.

w pośrodku czego [= tego, co stanowi powierzchnię] (1): wpośrodku tich łkoreczek korzeń iakoby y cebula biały á łodki *FalZioł I 64a*.

Wyrażenie: »w samym pośrodku« (2): W łamym pośrodku thego owoczku iest iakoby bawełna *FalZioł I 122a, V 38*.

Szereg: »wnątrz albo w pośrodku« (1): wnątrz albo w pośrodku thego pręta niememałz [!] drzenia [tj. rdzenia] *FalZioł I 140d*. ~

** Bez wystarczającego kontekstu [w tym: jako tłumaczenie łacińskich czasowników z przedrostkiem inter- (13)] (14) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrodku« (3): De medio aliquem trahere, Z pośrodku wywlec. *Mqcz 460d*; Intervello, Z pośrodku wyriwam *Mqcz 478d, 462b*.

»miedzy pośrodek« (2): Intermico, id est inter, et in medio mico, Miedzy pośrodek błyskam. *Mqcz 220d, 180d*.

»w pośrzodek« (8): Intersero, Wmieszam/ wpośrzodek władzam/ Włtawiam/ Wrązam/ Wtikam. *Mącz* 388b, 31c, 162c [2 r.], 277d, 311a, 387b; Interiectus – wpośrodek wrzuczenie. *Calep* 551b.

»w pośrzodku« (1): Interniteo, W pośrzodku álbo między drugimi rzeczámí fie łszczę. *Mącz* 247d.

3. Użycia w funkcji przyimka z całkowitą neutralizacją znaczenia rzeczownikowego (300) :

Wyrażenia przyimkowe: »od pośrodku [czego]« = *od czego* (1): Náwyłz iego [ołtarza] był łokieć [...]. A od pośrodku źemie [de sinu terrae] áż do brzegu ofatniego dwa łokcie *Leop Ez* 43/14.

»z pośrzodką [czego]« = *z czego* (1):

~ Wyrażenie: »prawie z samego pośrzodka« (1): gałáfki prawie słame⁸⁰ pośrzodka pretu wyraftaią *FalZioł* I 111b. ~

»przez pośrzodek [czego]« = *na wyłot* (2): TO ziele ma liłti gładkchie á obwijaiące fie około głąbu s ktore⁸⁰ wyrafta/ thak íłz podczas ludzie mniemiaią [!] aby przez pośrzodek liłtu przerałthał głąb *FalZioł* I 64d.

~ Wyrażenie: »prawie przez pośrzodek« (1): Wzyęłá w lewą rękę goźdź á w prawey młot dzyerzáłá/ Okrutnemu Zizarze frogá ránę zádáłá/ Prawie przez pośrzodek skroń zraniłá głowę iego *LubPs* hhv. ~

»w pośrzodku [czego]« = *na* (9): Tu iuż Apołtoł piłze/ iáko Báránek w pośrodku máyełtatu [tj. tronu] otworzył kłięgi siedmią pieczęći zápieczętowane *RejAp* CC; Otoźci Apołtoł łwięty o thym nam thu Báránku powiáda/ íż go widział w pośrzodku thronu *RejAp* 52, 48v, 49v, 51, 52, 69v; Abowiem báránek ktory iełt w pośrzodku łtolice/ będzie ie rządzil *WujNT Apoc* 7/17, *Apoc* 4/6.

a. O przynależności do grupy ludzkiej (i wyjątkowo do grupy zwierząt): włączaniu do niej lub wyłączeniu z niej; o wspólności działania (287) :

Wyrażenia przyimkowe: »od pośrzodka [kogo]« = *od kogo* (1): Vt quid auertis manum tuam et dextera^m tuam: de medio linu tuo in finem. Czemu oddalałz miły panie od nas prawicę twoię tak długo od pośrzodka ludu twego. *WróbZioł* 73/11.

»z pośrzodka(-u)« = *spośród; de medio, e medio Vulg, PolAnt, Modrz, JanStat; e, ex interiori PolAnt; ex prelio MiechGlab* (127): boć nic innego niemyłi ten okrutnik/ iedno iákoby Krześciány wykorzenił/ z pośrzodka *BielKron* 253v; íż on zakon/ ktory był przez Moyżezá podał/ záię gi przez Iezufá y náukę iego z pośrzodka wymázał *CzechRozm* 95v, 78v; Przeto Witołd z Iágełem wnet tákich łkaráli/ A dwu winnieyłzych Litwow z poyrzodka wydáli *StryjKron* 522; áżby ten ktory zátrzymawał/ to iełt/ Cefarz Rzymłki/ był z pośrzodka odiyęty *CzechEp* 373, 353, 354, 355 [2 r.]; *NiemObr* 158; *BielSen* 7; *OrzJan* 75; Bo nie pierwey Antychriłt przyidzie/ áż páńłtwo Rzymłkie/ do końcá zniłzczone/ łkázone y z pośrzodka vprzátnione będzie. *WujNT* 716, *Col* 2/14, *2.Thess* 2/7.

~ z pośrzodka(-a) kogo, czego (żywotne) (109): ktorzy iako mogáč chcieli kxiążę Henrika z pośrzodka nieprzijacioł wyzwolić aby mogł vciecz *MiechGlab* 12; Abowiem łceptrum krolewłkie twoie będzie tobie dano z pośrzodka zebránia twego *RejPs* 165, 81v, 124; *Diar* 39; s pośrodku ich práwie do iednego/ Nye máłz áby ktory czynil kiedy co dobrego. *LubPs* Dv, E2 [2 r.], G2v, G3v *marg*, H2v; *GroicPorz* c4v, pp3v; Teraz tedy odeymćie Bogi cudze z pośrzodka was *Leop Ios* 24/23, *Lev* 20/6, *Deut* 18/18, *4.Reg* 11/2, *Sap* 12/6, *Ez* 10/7, 37/21, *2.Cor* 6/17; A ktobykolwiek krwie pożywác śmiał/ ten z pośrzodka łwych [e populus suis] niech będzie łtrácon. *BibRadz Lev* 7/27; ktorzy teź ziadaćie co łlułthíze bárány z łthádá/ á ćielce z pośrodku bydlá. *BibRadz Am* 6/4, *2v, *Ex* 28/1,

Deut 13/5, 18/15, 1.*Reg* 15/6, *Matth* 13/49; *OrzRozm* H4v; by go [*Bolesława Śmiałego*] był Pan Bog ná ten čás z pośrzedką nas nie dał/ Inadźbyfmy byli w niewoli *BielKron* 348v, 34, 44v, 254v; *Mącz* 81c; *OrzQuin* I2; iedno tákiego wyrzucić s pośrzedką ludzi/ á dáć mu miefzkánie między bydłety. *GórnDworz* L13v, Ffv, Gg2v, Hh5; A dla tego Pan pokwąpił fie wzyąc go s pośrzedku złościwych/ iż mu fie vpodobála duřzá iego. *RejPos* 321v, 12v, 63v, 205v, 213 [2 r.], 253 (10); *BielSat* Gv; *RejPosRozpr* cv; dla tego iżem cię wywyřziřł z pośrzedku ludu *BudBib* 3.*Reg* 14/7, *Ex* 7/5, *Lev* 17/4, 10, *Num* 4/2, 18, 18/6, *Deut* 4/34; *BudNT* 2.*Cor* 6/17; *CzechRozm* 104v, 152; *ModrzBaz* 144; Gdzie Bog obiecuie wzbudzić Izraęlowi Proroká z pośrzedku nich z bráćiey ich *CzechEp* 296, 40; *NiemObr* 12, 13; Náuká/ cnotá/ rozum/ y pořtěpki řwięćé/ Tám ztobá zaráz w ten grób z pośrzedku nas wzięćé. *PudłFr* 14; *ArtKanc* K16v; *GórnRozm* N2v, N3; *PaprUp* D2v; *Phil* F4; A vřlyřzawřzy o zmártwychřtániu: iedni fię řmiáli/ á drudzy mowili: [...] A tákże Páweł wyřzedł z pośrzedku ich. *WujNT* *Act* 17/33, *Matth* 13/49, *Act* 23/10, 1.*Cor* 5/2, 2.*Cor* 6/17; *SarnStat* 56, 854; Lękay fie źiemio Węgieřka/ ktorař zdryce y bluźnierce Máieřtatu Bořkiego z pośrzedku Krzeřćiańřtwá wyřwiecone/ zá Proroki przyięłá *PowodPr* 12; *SkarKaz* 487b; *SzarzRyt* A4. Cf *Wyrażenie*.

z pośrzedku między kim (pl) (1): Iż zá grzechy ich odeymę s pośrzedku między nimi mądrogo/ rádnego/ poważnego/ poćiwego/ męźnego *RejZwierc* 188v.

z pośrzedku czyjego (2): á thy zbiegi kácerřkie z pośrzedku řwego/ iáko gniew boży wyrzucimy pierwey z Polřki *OrzRozm* G3; *BudBib* *Deut* 21/21.

Wyrażenie: »z pośrzedku(-a) siebie« = *e medio* [*alicuius*] *PolAnt*, *Modrz*; *ex suo numero* *Modrz* (25): Panowie IchM [...] wyprawili z pośrzedka siebie ku pořłom sztyrech senatorow *Diar* 38, 32, 38, 63; *LeszczRzecz* A3v; *RejAp* 18; iáko trzodá/ ma pářterzá/ nie s pořrodku fiebie nieme źwirzę/ ále człowieká *GórnDworz* Gg2; *RejPosWstaw* [41³]v; *BudBib* *Deut* 17/7; Gdyź wolny řtan Rycerřki moźe gromić zřego/ Ktemu s pořřrzedką fiebie zgláďzić zdráďliwego. *MycPrz* I B3v; á tákowe ořoby wřzytko pořpolřtvo zpořrodku řiebie obieráło [*hi quidem et ex omni populo, et ab ipso populo eligebantur*] *ModrzBaz* 3v, 3v [2 r.], 84, 143v; *StryjKron* 592; *CzechEp* 40; *WerGoř* 215; *GórnRozm* D3; *PaprUp* B; *ActReg* 49; *Phil* C3; Wyrzucicie złořnika z pośrzedku řiebie [*auterte malum ex vobis ipsis*]. *WujNT* 1.*Cor* 5/12; *SarnStat* 17, 854. ~

»z pośrzedka(-u)« = *z własnego narodu (o wyborze króla)* (43): Ieřlibyřfmy s pořřrzedką Krolá řobie wzięli/ Trzebá fie nam obáwiáć byřfmy nie zginęli. *MycPrz* I A4v; Y dřugoź trwał on Sául Krol s pořřrzedką obrány? *MycPrz* II B2v, I B2, B2v, B3, B3v, B4v [2 r.] (14); Lacnoć nam chćieć s pořřrzedką nie máiąc přęćkiego/ Nieprzyiaćielá ná fie *WierKróć* B2, B2, B2v.

~ *Wyrażenie*: »z pośrzedka(-u) siebie, pańřtwa« (24:1): [...] Lokietka onego/ S pořřrzedką Pańřtwá maiąc řobie obránego. *MycPrz* I Bv; Přeřřtrogá. S pokazáním niepożytkow z wzięćia Pána s pořřrzedku fiebie. *MycPrz* II A, kt, I Bv, B4v, II A, Av (25). ~

»z pośrzedku [od kogo]« = *przez kogoř* (1): dekláruiać y obiářniáiać Wiáre Powřřteczną Krzeřćiańřká/ z pośrzedku od Apořtořow podána. *WujJudConf* 72v.

»w pośrzedek [kogo]« = *między kogoř*; *in medium* *PolAnt* (9): ktorzy w pořrodek pořłow přzředszy kaźdy z osobna namawiali pořły [...], aby [...] o obronie pořtronnej namawiali *Diar* 39; Oto ia was pořliám/ iáko owce w pośrzedek wilkow *KrowObr* 237v; iż thym záwřždy trudniey poznáć to

dzieciatko/ nam iawnie przyniezione á ofiarowane w pośrzodek nas á w pośrzodek Kołcioła thego nálezego *RejPos* 57v; *BielSat* L3v; *BudBib* I 409a marg; *BielSjem* 27; wymyśliłem [...] to zdanie fwe w pośrzodek bráciey fwey podác. *VotSzl* B4v.

~ *Wyrażenie*: »w pośrzodek siebie« (1): Ale iżeś niezczefna corko Bábilonfka puściła po wielkicy części nity tego wfykowania fwe⁸⁰/ przyiawfzy w pośrzodek siebie zámiełzanie religiey y wfelákiego dobrego porzádku *PowodPr* 5. ~

»w pośrzodku« = *wśród kogoś*; *in medio Vulg, PolAnt, Modrz*; *in interiore(-i), in intimo, inter, per medium PolAnt* (106): Tuć ielt kościoł iego święty/ ielcze od wieká záczyty/ tuć lam Bog w pośrzodku kroluie *ArtKanc* K12.

~ *w pośrzodku kogo, czego (żywotne)* (98): yfch thu v krolya yego myłofzczy wpołrothku wfythkyey rady yego krolyewfkyey myłofzczy, yelth thacowa namowa vdzyalana *MetrKor* 38/287; *PatKaz III* 102; Bo złoći w przybytkoch gich/ w pośrzodku gich. *TarDuch* A5; *dominare in medio inimicor^{um}/ tuoru^m*. [...] a dla tego panuy w pośrzodku nieprzyiacielow twoich. *WróbŻolt* 109/2; A ia będę wyflawiał wielmożność máielatu twego wpośrodku zebránia bráciey fwoiey *RejPs* 32v, 131v, 160v, 165, 166, 193; *MurzNT Matth* 10/16, *Ioann* 1/26; *KromRozm II* 4v; *LubPs* H2v, cc4v marg; á nofili zelżywość fwoię ftemi ktorzy ztąpili do ieźiorá [tj. *piekła*]/ w pośrodku zábitych położeni fą. *Leop Ez* 32/24, *Num* 11/20, *Ez* 2/5, 32/25, 28, 32 (10); Składleś nas iáko gnoy y fmrod w pośrodku narodow. *BibRadz Thren* 3/45, *Ios* 22/31, *Ier* 29/32, *Ez* 18/18, 29/21, *Os* 11/9 (9); [Jonasz] fzedł do Niniwen y kazał w pośrzodku ich *BielKron* 92, 33, 35; *GrzegRóżn* M4v; ktorzy fáłzyrzow á wykretáczyw [...] ćirpieć w pośrzodku zbioru fwego nie może. *RejAp* 17v, BB2v, 18; iż on będąc niewinnym w pośrzodku złoczyńcow miał policzon á poftawion być. *RejPos* [105], 20v, 231, 232, 265, 351; *BialKat* 38v; *GrzegŚm* 36; *WujJudConf* 220v; Iáko fię pyta páłterz o ftadzie fwem/ onego dnia gdy bywa wpośrzodku drobow fwych rozprofzonych *BudBib Ez* 34/12, *Ex* 25/8, 29/45, 46, 34/9, 12 (22); *BudNT Philipp* 2/15; Ile ich tedy ielt przeciw temu rofkazánium wyftępnym między námi/ tyle ielt w pośrzodku nas przekłętw. *ModrzBaz* 144, 79; *KochPs* 98, 170; *StryjKron* 106; *CzechEp* 331; *KochPieś* 8; Iam w pośrzodku was zwiáfłował Ewanielią *ArtKanc* E13v; *ActReg* 49; *KochFrag* 19; Kto dźiś nád cię fczęśliwfy w pośrzodku téy zgráie? *OstrEpit* A3; *LatHar* 368, 414, 717, 720; *KołakSzczęśl* B; iam ielt w pośrzodku was/ iáko ten co fłuży *WujNT Luc* 22/27, *Matth* 18/20, s. 77 [2 r.], 337, *Philipp* 2/15, s. 844, Yyyyy; Rády Prufkie w pośrzodku Rády iáko przyfięgáią *SarnStat* 41.

w pośrzodku między kim (7): ftan miły panie wpośrzodku między námi *RejPs* 70; *KrowObr* 10v, 194; *SarnUzn* F6v; *RejAp* 192v; iż Pan ich záfie żyw ielt/ á iż thu był w pośrzodku między nimi. *RejPos* 207v, 12. ~

4. *Siedzenie na czymś (znaczenie utworzone na podstawie wyrażenia przyimkowego »w pośrzodku« = na czymś, cf 3.) [czego]* (1) : Pośrzodek tronu znamionował/ iż on ielth iedney wielmożności/ iedney chwały y mocy z Bogiem Oycem fwoim. *RejAp* 52.

5. *Coś pośredniego, ani jedno ani drugie; przeni* (20) : iż then ftáry [Herenniusz] rozum ftrácił/ pierwey kazał wfyłtki puścić/ á teraz pościńác/ poyśrodek potrzebnieyfzy odchyła *BielSpr* 45v; bądźcie álbo ftráchem wielkim nieprzyiacielowi/ álbo lithość fáfkwą okaźcie/ poyśrodká tu nie

trzebá/ bo gdy tu będzie poýsrodek iáki/ nie będzie tu áni przyiaźń/ áni boiaźń z ítráchem *BielSpr* 46, 46.

pośrzodek między czym (2): A tym tákowym [których fortuna źle potraktowała] [...] równa pracá to dáć może/ że ie náđ ludzie wyfádzi: Acz y między thym/ bywa pośrzodek *GórnDworz* D2v. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »pośrzodek między dwojem« (1): á iego [pospólstwa] tęn obyczay ieft/ ábo pokornie niewolá ćierpi/ ábo hárdźie rofkázuie [...] á wolnością która ieft pośrzodkiem między tym dwojem/ áni vmie pomiernie w zgárdźić/ áni iey vmie ták vzyć iáko potrzebá. *GórnRozm* M3v.

Wyrażenia przyimkowe: »z pojsródká« (1):

~ *Wyrażenie*: »z pojsródká dwu« (1): Przyiáchałem ia tu do was nie dla tego/ ábych wam trzećią ráđę podał s poýsrodká pirwých dwu/ ále ábych pirwże dwie/ które zá bes rozumne maćie/ wam wyłóżył *BielSpr* 46. ~

»w pośrzodku« (3): iż iedno tám miewa [*diabeł*]/ Náđ tym władzą/ kto iego záwždy piońkę ípiewa. A iego ściefzká chodzi [...]. Ale kto tám nie idzye á w pośrzodku ítánie/ Iuż ínáđnie w íobie znaydzye káźde rozeznánie. *RejWiz* 136.

~ *w pośrzodku czego* (1): W pośrzodku dwu końcow/ ábo ítron ieft cnotá *GrzegRóżn* M3v.

w pośrzodku między czym, między czym (1): Pátrzayże więc tu pilno iż tu w pośrzodku ítał/ Między złym/ między dobrym [tj. *nie był ani zły ani dobry*] á wolną myśl w tym miał *RejWiz* 133. ~

a. Umiar (9) : ále ták maź więzác/ áby iedno chuftá álbo bindá ránę trzymáłá/ á nie ściłkálá: [...]. A przeto w thym ten pośrzodek trzebá mieć/ áby nic gwałtu niebyłó/ iedno co potrzebá. *SienLek* 147.

pośrzodek między czym (pl), *między czym a między czym* (sg) (2): Gniewliwy gdi ku karaniu prziftepuie, nierad zachowa miary á pośrzodku, któryż miedzi wielgością á miedzi małem ieft. *BielŻyw* 119; *GórnDworz* V8v.

Zwroty: »w pośrzodek trafić, ugadzac« [*szyk zmienny*] (1:1): *SienLek* 32; A przeto muśi áni s they/ áni z owey ítrony nie przełádowác/ ále vgadzác w iákiś pośrzodek/ między dwiema rzeczami przeciwnemi *GórnDworz* V8v.

»pośrzodek prześć« (1): á rzecz káźda która pośrzodek przeydzie [...] dobrá byđź nie może. *GórnRozm* B3.

Wyrażenie: »prawy pośrzodek« (2): *SienLek* 32; thák też trudno ieft on práwy pośrodek wymácác/ gdzie cnothá między ogniem/ á wodą: zbytkiem/ á niedośtátkiem: wielem/ á trochą íiada. *GórnDworz* li5v.

Szereg: »pośrzodek a miara« [*szyk 1:1*] (2): *BielŻyw* 119; bo thym ípofohem/ iuż będziem bliźszy cnoty/ kthora (iákom powiedział) ná punkcie sámym pośrodká/ á miary záwiłłá. *GórnDworz* li6.

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (2): *GórnDworz* li5v; Cnotá w pośrzodku miefzka/ nie przechodząc zámierzonego krefu/ áni ku wielkości/ áni ku małości *GórnRozm* B3.

b. Kompromis [*miedzy kim*] (1) : Delegare aliquem alicui causae, Wyfádzić kogo ku náydźieniu pośrzodku między ítronami. *Mącz* 187a.

B. O tekście: środek (8) :

1. *Tekst równo oddalony od początku i końca* (5) :

Połączenia: »przodek ... koniec ... (a. koniec początek) ...pośrzodek« (2): Abowiem ktorzi kxięgi nieporządnie czytaią/ teras od konca czynią počzątek/ zaś pośrzodek czytaią/ á co miało być pierwfzszego to oni oŝtatkiem czynią *KwiatKsiąż* L; *OrzQuin* A2.

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (3): Ale iż we wŝyŝtkim zgodnych imion niemáŝ v Ewánieliftow w tey Geneálogiey procz Dawidá á Iozeffá/ á w pośrzodku Zorobabelá y Sálátyleá *CzechRozm* 152v.

~ w pośrzodku czego (1): *CzechEp* 210 cf *Szereg*.

Połączenie: »naprzod, potem ... w pośrzodku ... a blisko końca« (1): Nád to iefcze/ *jufté* położono náprzod/ potem *ŝeccundum Deum*, dopiero w pośrzodku położono *jus ŝcriptum*, á bliŝko końcá zás położono *aequitatem*. *GórnRozm* G.

Szereg:»na początku, w pośrzodku i na końcu« (1): A ia ŝkoro otworzę Biblią/ áli ná początku/ w pośrzodku/ y ná łámych końcu iey ŝwiádectwá dofyć iáŝne o tym baczę *CzechEp* 210. ~

2. Jakiekolwiek miejsce w tekście (2) :

Wyrażenia przyimkowe: »w pośrodek« (1): [*Izajasz*] Przythacza w pośrodek przykład *Abráámow* *BibRadz Is* 41 arg.

»w pośrzodku [czego]« = w (1): *Quod interiore Epistoła scribis*, Co w pośrzodku listu piŝelŝ. *Mącz* 172a.

3. Tekst między dwoma innymi wyrazami (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (1): Tenże też do *Gálátow* piŝząc/ przypomina *Iákubá/ Piotra* y *Iáná/* o ktorzych mowi/ iż fię zdáli być *ŝłupámi* [...]. Acz te^{ŝo} zamilczeć nie mogę/ iáko *ŝtąd* nowy wykrętarz [...] *Turrian* nieiáki/ zá *Piotrem* dowodu vżywa/ á to *ŝtąd/ iż Páweł* *Piotrá* w pośrzodku wŝpomina *NiemObr* 37.

C. O częŝcie wyrazowej: śródgłos (2) :

Wyrażenia przyimkowe: »z pośrzodku [czego]« (1): *Ecthlipsis. Est consonantium cum vocalibus aspere concurrentibus difficilis ac dura collisio*, Wytrącenie Wyrzucenie literi álbo *ŝylláby* z pośrzodku *ŝłów*. *Mącz* 99c.

»w pośrodku« (1):

~ **Połączenie:** »na końcu ... abo w pośrodku« (1): gdi ŝię [*ŝpółgłoska wargowa miękka*] na końcu téz trafi: iako *ŝkuŝ/ łup/ etc.* abo w pośrodku/ iako *poŝwiátné/ ktokolwiek*. *JanNKarKoch* G2. ~

D. O układzie hierarchicznym: środek (1) :

Wyrażenie przyimkowe (1): »przez pośrzodek« (1):

~ **Połączenie:** »od jednego, przez pośrzodek aż do końca« (1): który to rząd/ od iedného z náтуры *ŝwéy* poczyna *ŝye/ y* od iedného przez pośrzodek aż do kóncá idzie. *OrzQuin* O3. ~

E. O czasie (26) :

1. Moment albo odcinek w połowie jakiegoś okresu (10) :

a. W obrębie jednostki czasu [czego] (6) : Czarnéy nocy pośrzodek/ gdy *ćieniem* *obléwa* *ŝwiát/ wŝzelki* *duch* żywiący *mile* odpoczywa. *GosłCast* 31.

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzodku« (5): ábowiem iuŝ *tám* *ŝadny* *ŝtrách/ áni* *ŝadny* *zaŝtrzał* *nań* *nieprzydzie* by też był *wypuŝczon* *wpośrzodku* *dnia* *náiáŝnieyŝŝego*. *RejPs* 136.

~ *Połączenie*: »na (a. przy) początku ... w pośrzedku ... na (a. w) końcu« (4): Tego czaŕu Słóńce przechodzi thrzy znamiona. Na początku przechodzi znamię Skopu. W poŕrzedku Byka. A na końcu Bliznięta. *FalZioł* V 53v; Thedy w ten czas tych troie znamion przechodzi. Na początku Kozorożcza, ktore znamię ieŕth ŕpodnie. W poŕrzedku Wodnika. Na końcu Ryby. *FalZioł* V 54v, V 53v, 54. ~

b. W obrębie okresu życia ludzkiego (3) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzedku« (3): Owa wiek ŕtały/ á ŕtáteczny/ to ieŕt naylepfzy: iż człowiek iuż [...] to co ieŕt złęgo w młodoŕci: zágubił/ á ŕthároŕ theż ŕurowa/ ze ŕwemi złemi przymioty/ nie przyŕtąpiłá. Ale ci ktorzy nie ŕá w tym poŕrodku/ máiá ŕie o to ŕtárác/ áby niedoŕtátki przyrodzone/ ktore látá przynofzá/ ku dobremu ná kierowáli. *GórnDworz* K3v.

~ *w pośrzedku czego* (2): Rzekłę Boże moy nie rácz brác mnie w pośrzedku dni moich [*Vulg Ps* 101/25: *in dimidio dierum meorum*] *LubPs* X4; In medio spacio, W pośrzedku ŕwych lat. *Mącz* 404c. ~

c. W obrębie jakiegoś działania (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzedku« (1):

~ *Połączenie*: »naprzod ... w pośrzedku ... na ostatku« (1): gdyż ŕprawa przyrodzenia naprzod znięnaĝlá poczyna, w poŕrzedku ŕiŕna bywa, na oŕtátku opuŕzcza. *GlabGad* K5v. ~

2. Dowolny moment w obrębie sytuacji przeżywanej przez człowieka lub w trakcie jego działania (9) :

Wyrażenie przyimkowe: »w pośrzedku« = *podczas, w trakcie* (9): In medio relinquere, W pośrzedku zoŕtáwić. To yeŕt ynŕzym zoŕtáwić/ Wypełnić/ álbo dokońzić. *Mącz* 194d.

~ *w pośrzedku czego* (8): Chwali ie iż w pośrzedku wćiŕkow ŕtátecznie trwáli w Ewánieliey *BibRadz* 1. *Thess* 1 arg; A czemu ŕobie nie nápiŕfelz ná drzwiách ŕłow onych Páńŕkich: Iż w pośrzedku roŕkoŕzy twoich/ poŕłę po duŕzę twá. *RejPos* 163, 185v, 190v, 201, 247v; álić w pośrzedku weŕela onęgo/ gruba zálobá głowę ŕwá podnoŕi *WysKaz* 2.

Wyrażenie: »práwie w pośrzedku« (1): Gdyż ŕlyŕzyŕz/ [...] iż czaŕu tych wŕzytkich hoynoŕci twoich/ á práwie w pośrzedku tych roŕkoŕzy twoich/ obiecuie Pan poŕłác po duŕzę twoię. *RejPos* 185v. ~

3. Wyrażenia przyimkowe z całkowitą neutralizacją znaczenia rzeczownikowego czasowego (7) :

»z pośrzedku [czego]« = *spoŕród; de medio* *Vulg* (4): przeto poŕpieŕył ŕie áby go wywiódł z pośrzedku niepráwoŕci. *Leop Sap* 4/14; A ták ŕluchay nędzny Báláámito/ á wyŕtęp s poŕrzedku złych zwyczáiow ŕwoich á wymyŕłow ŕwiátá tego *RejAp* 28v; *RejPos* 321v; *SkarŻyw* 196.

»w pośrzedku [czego]« = *wŕród; in medio* *Vulg, PolAnt* (3): *RejPs* 104v; Yákobych moĝł żyć w poŕrodku kłopotow ŕwych ŕrogich *LubPs* K4v; *BudBib Ps* 137/7.

F. O kolejności następstwa (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »do pośrzedku« (1):

~ *Połączenie*: »od końca ... aż do pośrzedku« (1): iáko Mátheuŕz y Lukaŕz porzádkiem ie [*przodków Chrystusa*] wyliczáiác czyniá. Ieden z nich iákoby od ŕrzedku aż do końcá. A drugi od końcá [...] aż do pośrzedku rzecz ŕwá prowadzác. *CzechEp* 306. ~

II. Znaczenia nie związane z lokalizacją (24) :

1. Sposób służący do osiągnięcia czegoś (14) : IÁki ieŕt pożytek czytánia żywotow ŕwiętych/ [...] pokazáło ŕię ná tym S(więtym) ktory ŕię do męczeńŕtwá tákim poŕrzedkiem pobudził. *SkarŻyw* 76; iż ŕá rozmaíte poŕrzedki przez ktore/ tey wŕtáwiczney Duŕŕnej choroby/ to ieŕt grzechow powŕzednich

pozbywamy. *WysKaz* 27; A przedię tymi pośrzodkami nie gardźmy/ ktore nam łą od Kościoła náznaczone/ ábychmy po śmierci w Czyścu zábawieni być mogli. *WysKaz* 39; á tak chcąc zábieżeć gniewu Bożemu ze wzyłtką Rádą náfzą w Opátowie zgromádzoną/ tákiłmy náleźli y poštánowali pośrzodek *SarnStat* 906; [*GilPos* 277v].

pośrzodek czego a. czemu [= *czemu służący*] (1): Definire modum alicui rei, Náleść którey rzeczy pośrzodek. *Mqcz* 228a.

[*Zwrot*: »pośrzodkow używać«: Pośrzodki ktorych PAN vżywa do oczýścienia náfzego. *GilPos* 247 marg; *GrzegŻarnPos* 1582 549v (*Linde*).]

Szeregi: [»instrument albo pośrzodek«: Przez to słowo wiara rozumieją instrument albo pośrzodek, przez który człowiek sprawiedliwość Bożą przyjmuje *AktaSynod* I 285.]

»pośrzodki i pomocy« (1): iłz był człowiekiem/ do ludzkich się pośrzodkow y pomocy/ to ieft/ do piéniędzy vćiekl *SkarŻyw* 384.

[*Jako ostatni człón we współrzednym połączeniu dwuczłonowym*: »i insze (a. inne) pośrodki«: Ludzie vłługią wodą y inłzymi pośrodkami (mowił Ian śwíety Krzciciel) ále ten [*Duch Św.*]/ práwi/ myie/ łpráwuie [...] Duchem swoim śwíety. *GilPos* 273v. Cf »przez in(n)e pośrzodki«.]

Wyrażenia przyimkowe: »przez pośrzodek« (7): Co [rozerwanie królestwa] ácz z łádow wiekuiftych co Lácinnicy fatá zowią przyłzłó/ iednák przez te pośrzodki fáta wykonáli moc łwoię *GórnRozm* A2; *SarnStat* 899.

~ *przez pośrzodek czego* (3): áby naiwyszy Bífkup Pan náfz ninieyłzé ziednoczenie [...] przez pośrzodek ołobliwy łwego dekrétu/ [...] przyiał/ vmocnił *SarnStat* 1104. Cf *Wyrażenie*.

Wyrażenie: »przez pośrzodek prawa, prawny« (2:1): Iz gdy białągłowá piérwéy vmrze máiac wiáná y przywianku opráwę/ połag od męzá żywiácego przez pośrzodek prawny ma byđz wyćiągan *SarnStat* 633, 662, 935.

Jako ostatni człón we współrzednym połączeniu wieloczłonowym: »przez in(n)e pośrzodki« (1): *WysKaz* 19; [melánkolij czyścienie/ iáko przez złóte żyłki/ mieśięczną chorobę/ y ine pośrodki *SchneebAnt* I 8v]. ~

»za [jakimi] pośrzodki« (1): y áby ten pokóy zá pożytecznými y zdrowými pośrzodki vmocnion y pomnożon był *SarnStat* 1067.

2. Pośrednictwo (10) :

Wyrażenia przyimkowe: »z [czyjego] pośrzodku« (1): ná nauczciwłzégo Páná Oycá Rodolfá Bífkupa Láventyńłkiégo [...] nápominánié/ z pośrzodku [*ad ... exhortationem, persuasionem et mediationem JanStat* 884]/ y z náfzého vmyłłu wolą/ zwoleniém/ y dobrowolnym vpodobániém/ to ieft vczyniono *SarnStat* 1104.

»przez pośrzodek« = *za pośrednictwem* (4):

~ *przez pośrzodek czyj* (2), *czego* (2): Miedz bywa przemieniona w mofiądz/ czo bywa przez pośrzodek Tucijey *FalZioł* IV 48d; Czemu w łzyi łą kofci y karki. (–) Aby główa tim mocniey łtała. Drugie aby przez ich pośrzodek złtępowál thuk ku ochłádzaniu wzytkiego ciała. *GlabGad* Dv; *ReszHoz* 130; *SarnStat* 1086; [*WujPosN* 1584 I 243 (*Linde*)].

Szeregi: »przez pośrzodek, pilność« (1): té rzeczy [...] przez całość pokoju ku piérwizému łtanu chcąc przywiéżdż łpokoynému/ przez pośrzodek/ pilność/ y ziechánia [...] Páná Rodolfá Biskupá Lávánckiego [...] od [...] Pávła Papieżá Wtórégo ku rozięciu téy woyny ofobliwie zefłánégo *SarnStat* 1086.

»przez pośrzodek i staranie« (1): Bo ná iednym mieyfcu/ [...] [*wypędzone żony*] chowane ták długo bywáią/ áż łobie v mężów przeiednáią/ przez pośrzodek y łtaránie ludzi łtátecznych *ReszHoz* 130. ~

Przen: *Pośrednik* (5) : yłch my yako łtrycz krolya Lodwyka chcemy radzy bycz pofrothkyem *MetrKor* 38/502.

pośrzodek między kim a ([i]) kim (2): Kápłánłka rzecz yákoby pofrzodkyem być myędzy ludźmi á bogyem *KromRozm III K2v*; *BielKron* 43v; [*Leop Deut* 5/5 (*Linde*)].

pośrzodek z kim (1): obá łie kniemu [*papieżowi*] ná ten czás vćiekáią ná łkárge/ przetho z obiémá bywa/ iákoby pofrzodkiem *BielKron* 223.

[*Szereg*: »jednacz (i) pośrzodek« [*szyk zmienny*]: *TomZbrudzBrul Deut* 5/5; łam ná on czás między Pánem y wámi był iednacžem y pofrzodkiem [*Ego sequester et medius fui inter Dominum et vos*] *Leop Deut* 5/5 (*Linde*).]

Wyrażenie przyimkowe: »przez pośrzodek« (1): iż to ták wielmožne á wiekuiłte Bołstwo nigdy łamo przez łię z ładnym łtworzeniem nie mowiło/ iedno závždy przez iáki łnstrument/ łlbo przez Anyołá/ łlbo przez Proroká/ łlbo wždy przez iáki pofrzodek do tego godny *RejAp* 4v.

Synonimy: **I.A.b.** *wnętrze*; **E.** *chwila, moment*; **II.1.** *sposob*.

RS, KW, AL